

LIJST DER TOT DUSVERRE IN DE OMSTREKEN VAN GOUDA IN WILDEN STAAT WAARGENOMEN VOGELSOORTEN.

1. *Corvus corax corax* L. — Raaf.

Dato 6 Juni 1921 schreef het clublid de Bruyn te Oudewater ons: „Naar mij van betrouwbare zijde werd medegedeeld, broedde in 1920 een paartje Raven „in een particulier bosch in deze omgeving””, (de brief bevatte nadere plaatsaanduiding, welke ik hier weglaat. Belangstellende ornithologen wil ik gaarne verdere inlichtingen verstrekken.)

In „Ardea” X, afl. 2 en 3, December 1921, schreef Mr. C. H. Thiebout, die zich bijzonder voor de Nederlandsche Raven interesseert, dat hij in 't begin van den zomer van 1921 voor het eerst hoorde van het broeden van Raven in dit bosch. De vogels zelf zag hij bij zijn bezoek aan het bosch niet, maar uit ingewonnen inlichtingen heeft hij de zekerheid gekregen, dat ze daar sinds jaren broeden. Een oude boer van bijna 90 jaar had ze er zijn heele leven gekend! De Raven nestelen hier te midden van een Reigerkolonie.

Toen we in April 1922 een bezoek brachten aan het bosch, namen we eerst het oude, sinds zooveel jaren gebruikte, nest in oogenschouw. Het werd niet meer gebruikt, daar door den storm van 6 November 1921, een der takken waar het op steunde, was afgebroken en in zijn val een deel van het nest had medegenomen. De Raven hadden echter een nieuw nest gemaakt aan den zuidkant van het bosch; het is natuurlijk veel kleiner dan het oude, dat naar schatting minstens 1,25 M. hoog was. Ook dit nest zit te midden van een kleine Reigerkolonie. Bij deze gelegenheid kregen we ook één der Raven te zien. Dezen zomer hebben de Raven niet gebroed, wel zijn ze nog geregeld aanwezig.

Een 45-tal jaren geleden toen de Heer Bn. Snouckaert van Schauburg dit bosch bezocht, heeft deze niets van Raven bespeurd.

De jachtopziener vertelde me nog als bijzonderheid, dat hij 3 Maart 1906 ten behoeve van den eigenaar een legsel van 7 eieren had uitgehaald.

Hopelijk zal dit paar hier nog vele jaren ongestoord kunnen broeden.

2. *Corvus cornix cornix* L. — Bonte Kraai.

Algemeene wintergast en doortrekker. Verblijft veel op vaste plaatsen als vuilnisbelten, varkensschuren, huidenpakhuizen enz.

De aankomst valt meestal in de eerste week van de maand October, hoewel een enkel exemplaar soms reeds in de laatste week van September wordt gezien; in 't einde van Maart of 't begin van April trekken ze weer weg. Op 12 Mei 1908 werd te Hekendorp nog een Bonte Kraai waargenomen.

De exemplaren, die we hier in 't begin van October waarnemen zijn allen doortrekkers. Op mooie dagen trekken ze gedurende den geheelen dag in kleine troepjes over. De richting van den trek is West, soms Zuidoost, Zuid, Zuidwest en Zuidzuidwest.

3. *Corvus corone corone* L. — Kraai.

Standvogel. Broedt algemeen in hoge boomen, echter soms, zoo bijvoorbeeld op de eilandjes in de Reeuwijksche Plassen, in lager geboomte als elzen en knotwilgen.

4. *Corvus frugilegus frugilegus* L. — Roek.

Verblijft hier van Februari tot het midden van November, echter blijven soms eenige exemplaren den winter over.

In de naaste omgeving zijn de volgende kolonies:

1° aan den Schielandschen Hoogen Zeedijk, verreweg de grootste! Het aantal nesten bedraagt gewoonlijk 60 à 70, in 1922 waren er zelfs ± 90 . Zoo nu en dan houdt men eens een goede opruiming onder deze schadelijke zwartrokken.

- 2° bij het Station te Moordrecht een kolonie van ± 10 nesten, thans verdwenen.
 3° op de Algemeene Begraafplaats te Gouda; aantal nesten zeer verschillend: 1920 : ± 25 , 1921 : ± 10 , 1922 : geen.
 4° onder de gemeente Berkenwoude ± 20 nesten.
 5° in den tuin der R. K. Pastorie te Waddinxveen in 1922 5 nesten.
 6° in een particulieren tuin met zwaar en hoog geboomte te Haastrecht, ± 15 nesten.
 7° In het einde van de maand Maart 1922 begonnen tot onze groote verwondering eenige Roeken te nestelen in de boomen langs de Haven; in enkele dagen zaten er een 12-tal nesten. De vogels bevuilden echter de straat allervreeselijkst en zijn verdreven. Hier bleek, dat de Roek als nestboom den voorkeur schijnt te geven aan den iep.
 Verder bevindt zich langs den Utrechtschen Straatweg bij Woerden in een griend naast de boerderij „Boschlust” een kolonie van 150—170 paar.

5. **Colaeus monedula spermologus (Vieill.)** — Kauw.

Standvogel. Broedt in de stad in boomholten en schoorsteen; in de torens nestelen ze ook wel, maar worden daaruit meestal verdreven.

6. **Pica pica pica (L.)** — Ekster.

Streeknamen: Anneker, Bonte Hannik.

Standvogel. Bezuiden den IJssel algemeener dan er benoorden, wordt in het oosten der streek hoe langer hoe algemeener.

In den winter van 1921—1922 verbleef een Ekster geruimen tijd in het Stadspark, waar deze soort anders hoogst zelden voorkomt.

Te Boskoop werd eens een nest met zeven blauwe Ekstereieren gevonden; ze hadden een iets lichtere kleur dan Spreeuweneieren, met bruine vlekken.

7. **Nucifraga caryocatactes macrorhynchos Brehm** — Dunsnavelige Notenkraker.

In het begin van den winter van 1913 werd een exemplaar dezer soort geschoten te Hendorp.

Dr. C. Eykman zegt hiervan in het Jaarbericht der Club v. Ned. Vogelk. No. 2: „Notenkrakers zijn hier (IJsselstein) tijdens den trek van 1911 niet waargenomen.”

Volgens ingewonnen informatie kwamen ze ook in deze streek toen niet voor.

8. **Garrulus glandarius glandarius (L.)** — Gaai.

Streeknamen: Spaansche Hannik, Spaansche Ekster, Meerkol, Vlaamsche Gaai.

Vrij algemeene, onregelmatige, wintergast en doortrekker. Een enkele maal ook in den zomer; als broedvogel ons in de naaste omgeving van Gouda niet bekend, wel broedt hij in het Linschoter Bosch.

't Is ons een raadsel, hoe het komt, dat de Gaai in ons geheele observatiegebied verder nergens broedt. Ten westen en ten oosten van het terrein van waarneming in 't geheel niet zeldzaam! In het Jaarbericht der Club v. Ned. Vogelk. No. 4. schrijft de Heer A. Crèvecoeur in zijn opstel „Avifauna van Den Haag en Omstreken” over de Gaai: „Het geheele jaar in deze streek waar te nemen, doch ik meen het geen talrijk voorkomende soort te mogen noemen.” De vogel broedt ook bij 's-Gravenhage. Dr. Eykman zegt (Jaarber. C. N. V. No. 2): „Gedurende het geheele jaar een geregelde bewoner dezer streek.” (IJsselstein en omstreken).

In den winter 1918—1919 verbleven er twee, in den winter 1919—1920 vier Gaaien in het Stadspark. In dezen laatsten winter waren er hier, evenals overal elders, zeer veel Gaaien; de mooie vogels werden in grooten getale geschoten. In de laatste winters bijna niet waargenomen.

9. **Sturnus vulgaris vulgaris L.** — Spreeuw.

De Spreeuwen, die hun domicilies dicht bij huizen hebben, overwinteren, de andere zijn trekvogels. In normale winters blijven van de laatste nog vele over. Ze zingen den geheelen winter. De richting van den Spreeuwentrek in October en November is Zuid.

De boeren in den omtrek van Gouderak onderscheiden een Huisspreeuw en een Boomspreeuw, welke laatste mooier zou zingen.

In 't voorjaar van 1922 werd een jonge albinistische Spreeuw te Berkenwoude geschoten. Dit stuk bevindt zich in 't bezit van den Heer M. Gauthier, burgemeester van Berkenwoude.

10. **Oriolus oriolus oriolus (L.)** — Wielewaal.

Dr. Eykman zegt hiervan in het Jaarber. C. N. V. No. 2 — waarin hij een overzicht geeft van de avifauna van het Zuid-Westelijk deel der provincie Utrecht met IJsselstein als middelpunt —: „Komt hier 's zomers algemeen voor.” Ook bij Woerden is de Wielewaal verre van zeldzaam. Bij Gouda, dat toch niet zoover van deze beide plaatsen gelegen is, komt de Wielewaal toch niet algemeen voor, waarschijnlijk door het gemis van flinke boomgaarden in de directe omgeving en ten westen van de stad. We kunnen de Wielewaal niet meer dan „niet zeldzaam” noemen.

We troffen ze ook wel aan in de grienden en in de bessenboomgaarden in den ouden Polder bij Boskoop, waar we ook eens een nest vonden. In het Stadspark komt de Wielewaal hoogst zelden voor.

Vroeger broedden ze vrij algemeen in den omtrek!

De aankomstdata vallen in het eind van de eerste helft van Mei.

Volksnamen zijn: Wielewouw, Goudmerel en Jan-Pieter-Leeuw, welke laatste naam natuurlijk ook aan het geluid ontleend is.

11. **Coccothraustes coccothraustes coccothraustes (L.)** — Appelvink.

Gedurende 2 dagen (5 en 6 Februari 1922) verbleef een Appelvink ♂ in den tuin van Van der Voo te Hekendorp. In 't voorjaar van 1921 werd een exemplaar dood gevonden te Oudewater (de Bruyn.) De vogel is in onze streek zeer zeldzaam.

Dr. Eykman schrijft (Jaarber. C. N. V. No. 2): „In Juni 1909 nam ik een ♂ waar in een kersenboomgaard alhier (IJsselstein). Van broeden is mij niets bekend geworden. Wel kreeg ik verleden jaar (1911) verschillende doode exemplaren voor mijn verzameling gestuurd, waaronder enkele vlugge jongen, doch die waren $\pm$ 8 K.M. Oostelijk van mijn waarnemingsgebied bemachtigd, dus afkomstig van het hogere gedeelte der provincie.”

12. **Chloris chloris chloris (L.)** — Groenling.

Streeknamen: Groeninger, Greuninger, Groninger, Groene Kneu.

Algemeene zomervogel van half Maart tot eind September, begin October. Broedvogel. In voor- en najaar algemeen op den trek. Soms ook in den winter aan te treffen.

13. **Carduelis carduelis carduelis (L.)** — Distelvink.

Streeknaam: Putter (Els- en Bloemputter).

In den zomer van 1919 nam ik twee exemplaren (een paartje?) waar aan den Gouderak-schen dijk. Dit is de eenige bekende zomerwaarneming. In den winter komt deze soort hier nog wel eens voor. Zoo nam het clublid Van der Voo in den winter 1921—1922 drie exemplaren waar op 24 October bij de Waaiersluis te Gouda en op 1 Februari te Hekendorp.

14. **Carduelis spinus (L.)** — Sijs.

De sijsjes met zwarte vlekjes onder de keel heeten „Smidjes” (leeftijdverschil!).

Algemeene doortrekker; in het laatst van September, begin October het meest. In den winter zijn ze steeds aan te treffen in het Stadspark.

Op den trek worden vele exemplaren in slagkooien gevangen. In Maart 1921 heeft een paartje Sijsjes waarschijnlijk getracht te broeden in het Stadspark; we zagen ze althans slepen met nestmateriaal, dat ze uit een oud nest haalden. Ondanks het nauwkeurig onderzoek door ons in het geheele park, ook op de eilandjes, ingesteld, is het ons niet mogen gelukken een nest te vinden.

In het eind der maand Maart trekken ze weer weg; een enkel exemplaar blijft tot in het begin van April.

15. **Carduelis cannabina cannabina (L.)** — Kneu.

Vrij algemeene broedvogel; wordt op den trek, in het laatst van September en in October, veel gevangen.

16. **Carduelis linaria linaria (L.)** — Barmsijs.

Streeknaam: Bergsijsje, Paapje.

Zeldzame wintergast.

17. **Pyrrhula pyrrhula europaea Vieill.** — Gewone Goudvink.

Vrij zeldzaam. Hoffmann en Swanenburg namen 23 Maart 1921 een viertal ♀♀ waar op de eilandjes in de plas „Elfhoevenpolder”.

18. **Fringilla coelebs coelebs L.** — Vink.

Streeknamen: Schildvink, Schilpvink, Schulpvink, Boekvink, Tjalkvink, Tik de Geu. Jaarvogel.

De wintergasten zwerven in kleine troepjes rond. Eerst meenden we, dat die troepjes meest uit mannetjes bestonden, maar dit blijkt bij nauwkeurig toezien niet waar te zijn. In de jaarvergadering der Deutsche Ornithologische Gesellschaft van 9 en 10 October 1920 wees ook Prof. Dr. Poll erop, dat de zeer verbreide meening dat de mannetjes talrijker zijn, weinig steekhoudend is. Ze berust grootendeels op de meer teruggetrokken levenswijze der wijfjes. Ook de grauwere kleur der wijfjes zal wel aandeel eraan hebben.

De Heer Thijssse schreef me ook: „Ik merk hier telkens, dat ik ze wel eens over het hoofd zie, als ze stilletjes op den grond rondloopen.”

19. **Fringilla montifringilla L.** — Keep.

Elken winter nemen we eenige exemplaren waar. In 't najaar op den doortrek.

20. **Passer domesticus domesticus (L.)** — Huismusch.

Standvogel. Als overal buitengewoon algemeen.

Na den broedtijd zijn er een tijdlang weinig Musschen in de stad; ze zwerven dan in troepen buiten de stad rond. De volksnaam is: Potmusch.

21. **Passer montanus montanus (L.)** — Ringmusch.

Streeknamen: Boommosch, Ringelmosch.

Gedeeltelijk standvogel. Vrij algemeen, maar in aantal niet te vergelijken met de Huismusch. In de naaste omgeving van de stad slechts sporadisch voorkomend. In de laatste jaren mindert het aantal.

22. **Emberiza calandra calandra L.** — Grauwe Gors.

Zeldzaam. De Heer A. de Bruyn schreef me hierover: „We hadden daarvan vroeger 'n

eitje in onze verzameling; gevonden in den polder Kattendijk ('t gedeelte van Gouderak tusschen de watermachine en Schaapjeszijde)."

Later meldde de heer de Bruyn me nog op mijn vraag of bovengenoemd ei werkelijk van de Grauwe Gors was: „Ik kan U mededeelen, dat er m.i. geen twijfel aan is of 't eitje waarover U schrijft, was van een gr. gors. Juist de zeldzaamheid versterkt me in die overtuiging. Verwarring met andere eieren, bij ons gevonden, is ook moeilijk aan te nemen. Natuurlijk is daarmee niet gezegd, dat de gr. gors broedvogel zou zijn, maar U kunt toch met gerustheid aannemen, dat er éénmaal 'n nest met eieren gevonden is. Ik heb later ook nooit meer een tweede exemplaar gezien."

Dit op gezag van den Heer de Bruyn aannemende, moeten we in „Avifauna Neerlandica" bij de provincies waarin de Grauwe Gors broedend is aangetroffen, ook Zuid-Holland voegen.

23. **Emberiza citrinella citrinella L.** — Geelgors.

Streeknaam: Gele Kneu.

Vrij algemeene broedvogel, zoowel op veengrond als op klei. Nestelt dikwijls langs kaden.

24. **Emberiza schoeniclus schoeniclus L.** — Rietgors.

Streeknamen: Slootmusch, Slootmosch, Slootringelmosch, Scheervink.

Algemeene broedvogel. Aanwezig van eind Februari tot October. Ook in den winter wel aan te treffen, zoo nam ik met Kerstmis 1919 op een wandeling door de Reeuwijksche Plassen enkele exemplaren waar.

25. **Plectrophenax nivalis nivalis (L.)** — Sneeuwgorst.

Eenmaal (13 November 1919) door mij waargenomen.

26. **Galerida cristata cristata (L.)** — Kuilleeuwerik.

Vrij algemeene wintergast. Ook in den zomer zijn hier een enkele maal exemplaren waargenomen, zoodat de mogelijkheid van broeden niet uitgesloten is.

27. **Alauda arvensis arvensis L.** — Veldleeuwerik.

Streeknamen: Leeuwerik, Akkerleeuwerik, Leeuwerk.

Algemeene broedvogel. Ze trekt laat in 't najaar weg en keert vroeg in 't voorjaar terug, terwijl enkele exemplaren overwinteren.

28. **Anthus trivialis trivialis (L.)** — Boompieper.

Komt een enkele maal voor.

29. **Anthus pratensis (L.)** — Graspieper.

Streeknamen: Grauwe Tieter, Tietleeuwerik. Bastaard-Leeuwerik.

Zomervogel van Maart tot October. Vrij algemeene broedvogel. Hoewel 't nog niet is geconstateerd, acht ik het overwinteren dezer soort in 't geheel niet onwaarschijnlijk.

30. **Motacilla flava flava L.** — Gele Kwikstaart.

Streeknaam: Koevinkje.

Algemeene zomervogel van Maart tot October. Voor 't Ornithologisch Onderzoek 1920—1921 noteerde ik 26 December als laatste, 23 Februari als eerste datum.

De richting van den najaarstrek is Zuid-West.

31. **Motacilla cinerea cinerea Tunstall.** — Groote Gele Kwikstaart.
's Winters eenige malen op de bevroren singels waargenomen door Hoffmann; de Bruyn, Oudewater, nam ze op den trek waar. Vermoedelijk in 't geheel niet zeldzaam.
32. **Motacilla alba alba L.** — Witte Kwikstaart.
Streeknamen: Akkermannetje, Turftrappertje, Steenbakkertje (nestelde vroeger dikwijls op loodsen van steenovens).
Broedvogel. Algemeen van Maart tot November; elken winter blijven wel eenige exemplaren over.
In April 1921 werd te Boskoop een geheel wit exemplaar waargenomen.
33. **Motacilla alba lugubris Temm.** — Rouwkwikstaart.
J. de Bruyn, Oudewater, nam aldaar op 23 Maart en 10 Augustus 1921 twee exemplaren waar.
34. **Certhia brachydactyla brachydactyla Brehm** — Boomkruiper.
Standvogel. Vrij algemeene broedvogel. In najaar en winter meer dan in den zomer, dan ook wel onder troepen Meezen.
35. **Sitta europaea caesia Wolf.** — Boomklever.
Streeknaam: Blauwspecht.
Elk najaar eenige exemplaren; een enkele maal ook in den zomer waargenomen.
36. **Parus major major L.** — Koolmees.
Algemeene broedvogel. 's Winters zeer algemeen, komt dan zelfs tot in het midden van de stad; zwerft rond in gezelschap van Pimpel, Zwartkopmees en Boomkruiper.
37. **Parus caeruleus caeruleus L.** — Pimpelmees.
Streeknaam: Blauw Paapje.
Voor deze soort geldt hetzelfde als voor de vorige. De wintergasten (zwerfvogels!) komen in het laatst van September, begin October en vertrekken in het laatst van Maart.
38. **Parus ater ater L.** — Zwarte Mees.
Op zijn zwerftochten in herfst en winter in 't geheel niet zeldzaam. In den herfst ook wel in 't Stadspark.
39. **Parus cristatus mitratus Brehm** — Kuifmees.
In den winter 1919—1920 ééns door Hoffmann in 't Stadspark waargenomen. Zal wel niet zoo zeldzaam zijn!
40. **Parus palustris longirostris Kleinschm.** — Westelijke Glanskop.
41. **Parus atricapillus rhenanus Kleinschm.** — Westelijke Matkop.
Beide species komen hier voor, de Matkop het algemeenst. Deze laatste is ook als broedvogel geconstateerd; de Glanskop zal hier hoogstwaarschijnlijk ook wel broeden, hoewel we tot nu toe geen nest hebben gevonden. 's Winters nemen we ze meer waar dan in den zomer onder de reeds hiervoor genoemde „gemengde troepen”.
Matkop en Glanskop zijn door de volgende verschillen gemakkelijk van elkaar te onderscheiden:

GLANSKOP:

ZANG: Helder (Kort tempo).

KEELVLEK: Klein en effen.

Deze verschillen vallen reeds bij het waarnemen in de natuur op. 't Zekerste verschil-punt ligt in den zang.

MATKOP:

Neusgeluid (Lang tempo):

Grooter en dwarsgestreept.

42. **Aegithalos caudatus europaeus (Herm.)** — Staartmees.

's Winters in kleine koppeltjes van hoogstens 10 exemplaren. Vrij zelden!

43. **Regulus regulus regulus (L.)** — Goudhaantje.

Streeknaam: Leliekopje.

Vrij algemeen in najaar en winter. In het Stadspark den geheelen winter, meestal in kleine koppeltjes, die eenige dagen blijven en dan weer wegtrekken, aan te treffen.

Naar de Heer P. J. Bolleman van der Veen mededeelt is deze species broedende gevonden te Oudewater (Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. 2de Serie V, Ornithologie van Nederland 1895—1896).

44. **Regulus ignicapillus ignicapillus (Temm.)** — Vuurgoudhaantje.

In den tuin van de R.H.B.S. nam Van der Voo 21 November 1921 twee exemplaren waar. Ongetwijfeld zal dit vogeltje hier wel meer voorkomen, bijvoorbeeld tusschen de troepjes der vorige soort.

45. **Panurus biarmicus biarmicus (L.)** — Baardmannetje.

Naar H. Koller („Naamlijst van in Nederland in den vrijen natuurstaat waargenomen Vogels". Bijdragen tot de Dierkunde. Feestnummer 1888, p. 105.) mededeelt bevindt zich in de collectie van „Artis" een ♂, 3 November 1874 te Nieuwerkerk a./d. IJssel gevangen.

46. **Lanius senator senator L.** — Roodkopklauwier.

De Heer Bolleman van der Veen deelt mede in „Ornithologie van Nederland 1895—1896": „12 Juli (1895) ontving ik een nest met drie eieren, hetwelk te Oudewater (Zuid-Holland) was gevonden".

Van het voorkomen dezer species aldaar is ons thans niets bekend.

47. **Bombycilla garrula garrula (L.)** — Pestvogel.

Van der Voo nam 20 December 1921 een exemplaar dezer species waar in den tuin van de eenigszins buiten de stad gelegen Rijks Hoogere Burgerschool. Over het voorkomen van den Pestvogel in deze streek is overigens weinig bekend; alleen zegt Dr. Eykman in het Jaarbericht der Club van Nederlandsche Vogelkundigen No. 2: „Een jaar of 4 geleden (ongeveer in 1908) een exemplaar in een boomgaard bij IJsselstein waargenomen". Nadere gegevens over het voorkomen der soort zouden zeer gewenscht zijn!

48. **Muscicapa striata striata (Pall.)** — Grauwe Vliegenvanger.

Hellmayr en Laubmann gebruiken in „Nomenclator der Vögel Bayerns" (München, 1916) den naam *Muscicapa ficedula ficedula* (L.) 1758, welke naam de voorkeur zou verdienen boven opgemelden of *M. grisola grisola* L. 1766.

De Vliegenvanger broedt algemeen en op de meest verschillende plaatsen. Regelmatige broedvogel in het Stadspark.

49. **Muscicapa hypoleuca hypoleuca (Pall.)** — Zwartgrauwe Vliegenvanger.

Zeldzaam op voor- en najaarstrek. Op 3 Sept. 1922 nam ik in het Stadspark een zestal waar.

50. *Phylloscopus collybita collybita* (Vieill.) — Tjiftjaf.
Algemeene zomervogel van eind Maart tot begin October. Broedvogel.

51. *Phylloscopus trochilus trochilus* (L.) — Fitis.
Minder algemeen dan de Tjiftjaf. Als broedvogel in de naaste omgeving van Gouda ons niet bekend. Voor IJsselstein vermeldt Dr. Eykman echter (Jaarber. C. N. V. No. 2): „Broedt overal”. We achten het dus onmogelijk, dat de Fitis hier niet zou broeden en zullen onze aandacht nog eens goed op deze soort vestigen. Naar J. de Bruyn en E. E. van der Voo mededeelen, broedt deze soort wel in het oosten van ons observatiegebied; ook in het Linschoter Bosch. 't Is opmerkelijk, dat de Fitis in het Stadspark ook alleen op den trek — April en September — voorkomt.

52. *Hippolaïs icterina* (Vieill.) — Spotvogel.
Streeknaam: Meizangertje (Gouderak).
Algemeene zomervogel van Mei tot begin September. Broedvogel.

53. *Sylvia communis communis* Lath. — Grasmusch.
Streeknaam: Weerwaal.
Weinig algemeene broedvogel van April tot September.

54. *Sylvia curruca curruca* (L.) — Braamsluiper.
Vrij algemeene zomervogel van April tot September. Broedvogel.
(Wordt vervolgd).

A. SCHEYGROND.

EEN WULPENWEG.

WAAR blijven de Wulpen van den broedtijd? Een interessante vraag, die ik stelde, toen ik in 't laatst van Augustus van dit jaar een ongewoon groot aantal Wulpen (de gewone Wulp: *Numenius arquata* L.) waarnam in het Onland, de aan weidevogels zoo rijke veenvlakte, ingesloten door den wegen-driehoek Paterswolde (Eelde) — Groningen — Peize. Deze vlakte wordt in den zomer altijd door een massa vogels bevolkt en is tot aan den bloei van de blauwe knopen een allerheerlijkst vrij natuureveld, met vele kleuren en geluiden. Eigenlijk verstommen de geluiden er nooit. Ik ben er geweest midden in den strengen winter van dit jaar, toen alles dicht lag, het Paterswoldsche meer en alle sloten en gaten. Bovendien lag er nog een laag scherpe sneeuw, die al het leven in de vlakte volkomen doofde: En toch zag en hoorde ik een *Bl. Reiger* en *Patrijsjes*!

Elken zomer broeden er een aantal Wulpenparen. Zij komen al vroeg, vóór de Grutto's en Tureluren en als de dotters nog maar pas beginnen te bloeien, is de vlakte al vol Wulpenvreugde en wonderlijk ontroerend vogelgeluid. Hoeveel paren er precies hun jongen trachten groot te brengen, durf ik niet zeggen. Ik meen wel, dat het aantal vermeerderd, wellicht door een van deze twee oorzaken, dat ik er vroeger te weinig oplette, of dat er van een ander broedgebied een aantal paren naar het eiland gekomen zijn. Dat gebeurt hier in 't Noorden nogal eens, omdat men hier graag koren en aardappelen verbouwt. In de vlakte kom ik graag. Natuurlijk. 't Is immers een zeldzaam voorrecht, zoo vlak bij de stad te kunnen